



Feltrapport fra rejsen til Nordøstgrønland 2002



En fangstmand og hans fangststation.

Kap Herschell stationen blev i sommeren 2002 restaureret af Nanok. Foran huset ses nordmanden Ivar Ytreland, der ledede Nanok-holdet. Ytreland overvintrede som ung fangstmand på Kap Herschell 1946-48, og også dengang var han med til at redde stationen fra sikker undergang. Læs mere om redningsaktionen i feltrapporten.

Indledning

Nanok's tolvte feltsæson er afsluttet med et gode resultater. Desværre bød sommeren dog også på usædvanlige vejrmæssige genvordigheder og triste opdagelser.

Først og fremmest kan vi glæde os over, at den historiske Kap Herschell station nu er genopstået af ruinerne i sin klassiske skikkelse. Denne opgave blev løst af den bedst tænkelige kompetence, nemlig tidligere fangstmand Ivar Ytreland, der ledede vort Nordhold på fire personer. Ytreland har gennem en årrække minutiøst planlagt denne opgave og det fine resultat taler for sig selv. Læs mere om dette senere i rapporten.

Nordholdet løste også sin anden opgave: at lægge et nyt gulv i Myggbukta og dermed afslutte den komplette restaurering af Myggbukta, som blev indledt i 1999.

Det andet Nanok-hold, Sydholdet, løste på trods af vanskelige sejladsforhold, en række planlagte opgaver: at restaurere Varghytten i Blomsterbugten og at installere kulovne i hhv. Kongeborgen og Holm Bugt samt et nyt kulkomfur i Kap Peterséns stationen. En af de væsentligste betingelser for at en hytte er fuldt ud brugbar, og dermed bliver aktivt anvendt og vedligeholdt, er at den er forsynet med en velfungerende ovn.

I forvejen havde vi forudset, at Sydholdet skulle færdiggøre den renovering, der blev indledt af Antartichavn i sommeren 2001, men her gjorde holdet en chokerende opdagelse: stationen er i løbet af vinteren 2001 – 2002 blevet totalt udslettet – formentlig af en snelavine. Læs mere om dette og Sydholdets arbejde senere i rapporten.

Det forløbne år i Nordøstgrønland har været ganske usædvanligt, hvad angår vejr- og klimaforhold. Først og fremmest har der næsten ingen drivis været, og dette har bl.a. resulteret i kraftig jorderosion langs kysten, fx ved Mønstedhus, og mindre fastis i vinters. Sirius måtte helt usædvanligt opgive at køre efterårets slædepatruljer syd for Hold with Hope på grund af åbent vand.

Årsagen til Antartichavns skæbne skal formentlig også søges i denne sammenhæng. I december 2001 var der i området en Föhn-storm med temperaturer på op til 8 – 9 plusgrader. Det bevirkede, at der blev dannet en tyk, hård isskorpe på snedækket. Dette sammen med de efterfølgende store nedbørsmængder har derved banet vej for det ødelæggende sneskred.

Fra myndighedernes side arbejdes der fortsat med revidering af Bekendtgørelsen for Nationalparken, herunder afklaring vedrørende ejerskabet til bebyggelser i området, dvs. også de gamle hytter og stationer. Nanok opfordrer involverede parter til at samarbejde for en situation, der både understøtter proaktiv bevarelse og sikrer offentlig tilgængelighed til bebyggelserne, idet det er gennem jævnlig, ansvarlig vedligeholdelse og anvendelse, at bygningerne bedst bevares som et såvel praktisk som kulturhistorisk aktiv.

Nanok takker til slut vor sponsor Aage V. Jensens Fonde for støtte, og siger ligeledes tak til den lange række af privatpersoner, der har ydet støtte og vist interesse for vort arbejde. Ligeledes tak til alle vore samarbejdspartnere samt til ekspeditioner og institutioner, der har været med til at gøre vort arbejde mulig.

På Nanoks vegne

Peter Schmidt Mikkelsen

This field report is also available on: <http://home4.inet.tele.dk/petersm/nanok.html>

Feltrapport for Nordholdet 2002

Nordholdet bestod i år av: Otto M. Martens (74), Anders Bjerregaard (25), Knut Ytreland (45) og Ivar Ytreland (76). Den 21. august fratrådte Anders og Knut holdet etter planen for Anders's deltagelse i en Siriusekspedisjon, og Knut's hjemreise, og 24. august tiltrådte Peter Schmidt Mikkelsen (48) Nordholdet. Otto, Knut og Ivar er nordmenn, Anders og Peter er dansker og tidligere patruljemenn i Sirius.

Holdets primære oppgave var å restaurere den tidligere, kjente norske fangststasjonen Kap Herschell [417]¹ på sydspissen av Wollaston Forland. Sekundært legge nye gulv i stue og kjøkken i Myggbukta [335].

Kap Herschell fangststasjon

Ivar Ytreland som var holdets leder var fangstmann på Kap Herschell 1946-48, og brukte også Kap Herschell som base sommerene 1949, -50 og -51 da han sammen med sin far drev laksefiske på Zackenberg. Han og hans fangstkamerat samt den danske fangstmann Mogens Graae - som senere ble Nanok's leder - flyttet Kap Herschell i mai 1947 ca. 60 meter lenger opp fra brinken, hvor den var truet med utrasning pga. sterk erosjon av sjø og is. Han deltok også på Nanokholdet, som i 1997 restaurerte Kap Humboldt fangststasjon [308], og i 1999 ledet han det norske Nanokholdet, som restaurerte Myggbukta.



Kap Herschell primo august 1946 – før huset blev flyttet længere op i land. På billedet ses også fangstmændene Ivar Ytreland (th) og Odd Lindhjem. Sammenlign ligheden med billedet på forsiden af rapporten.

Nordholdet ankom til Mestersvig via Island 23. juli 2002 sammen med Nanok's Sydhold, og pga. fly- og værproblemer kom vi først til Daneborg via en kort groundstop i Myggbukta den 26. juli, hvor vi straks innrettet oss på den gamle og gode Nanok-fangststasjonen Sandodden [425], som ble vår hovedbase. Den var i utmerket forfatning, og på alle måter meget velutstyrt.

Nordholdet var utstyrt med Nanok's Iridium satelittelefon og en GPS navigator, som begge fungerte utmerket.

I løpet av dagen ordnet vi oss med proviant, verktøy, materialer og div. utstyr, vi ville trenge for Kap Herschell samt fant Nanok's nye store Humber gummibåt med kjølbunn i glassfiber og monterte den nye 40 HK Mariner påhengsmotor.

Det blåste en kraftig 30 knop's vind fra nord, som også holdt seg neste dag, men utpå søndag 28. juli begynte vinden å spakne. Vi tok først en kort prøvetur i Young Sund med den nye motoren, som må behandles varsomt i innkjøringsfasen, før vi satte kursen mot Kap

¹ Tal i parentes [] refererer til Peter Schmidt Mikkelsen: "Nordøstgrønland 1908-60", Aschehoug 2001

Herschell. Vi var alle iført overlevingsdrakter, som holdt sjøspruten ute, og som var helt uunnværlige ved landing på Kap Herschell, hvor brenningene gikk meterhøye med stor kraft. Vi 3 norske tok i bruk Nanok's nye overlevingsdrakter, mens Anders brukte en av Sirius, som nok var mer robust å arbeide i.

Det var lite drivis utenfor Kap Herschell og merkbare dønninger, men vi kom oss stort sett greitt i land med alt utstyret vi brakte med oss.



Kap Herschell - som den så ud i sommeren 1999

Kap Herschell var nærmest en ruin å betrakte - den så forferdelig ut, og en normal konklusjon har vært at denne ruinen var ikke restaurerbar, men Nanok's Nordhold var ikke etter normalen.

I 45 år hadde Kap Herschell vært offer for vær, vind og aggressive isbjørner, og uten vedlikehold.

Dører og vinduer manglet, takene var delvis borte og hadde store huller, innertaket (loftet) i hovedhuset (stuen) var rast ned og frosset fast i det 20-25 cm. isbelagte gulvet som dekket hele arealet, og isen fortsatte inn i benker og skap og helt under komfyret's bunn og videre gjennom bakveggen og inn i det store provisoriske bislaget på baksiden. Bord, krakker og



Middagspause i det fri, medens isen endnu herskede indendørs. Fv: Anders, Knut og Otto

diverse løsøre sto helt fastfrosset i is. Isen og permafrosten var sammenhengende og hadde dermed bevart gulvmaterialene utrolig godt viste det seg, da vi omsider fikk fjernet all isen. Ytterveggene særlig bak sten- og jordvollene var råtnet og måtte skiftes. Det var bare rester av tidligere takpapp, men som på det meste var i 11 lag. Overalt, og i flere lag, lå det et fint seigt og klebende leraktig lag med ekstrem fin innblåst sand, som måtte skrapes bort.



Nedtagning af det provisoriske bislag. Det indeholdt en del brugbare materialer, der kunne genanvendes

Komfyret så i første omgang brukbart ut, og vi fikk raskt fyr på det, selv om takene manglet, men etter et par dager falt ryggen ut og hele komfyret raste sammen. Men det lyktes oss å få det surret sammen med ståltråd og bygget opp med sten, og det var i drift nesten kontinuerlig til vi dro. Det ga oss litt varme og bidro til uttørring og issmelting.

Det var jo flere kubikkmeter med is inne, som måtte hugges ut for hånd i tildeles små stykker, og det gikk mange dager, før vi ble kvitt isen.

Den første tiden bodde vi i 2 telt ca. 30 m. fra stasjonen, men etter en stund kunne vi ta soverom og en del av det nye loft i bruk - Anders foretrakk å bruke telt hele tiden.

Selv om vi hadde noen fine soldager, var værforholdene dårligere enn normalt. Vi hadde en del regn, tåke og mye vind bl.a. 2 dager, med et kort opphold imellom, hadde vi vind fra nord i storm styrke som ga heftige og sterke fall- og kastevinder fra de bratte Herschellfjellene bak stasjonen, og som blåste det ene teltet på havet.

Det største problem vi hadde på transportsiden, var de kraftige brenningene på stranden, som gjorde landing og båtutsett umulig mange dager. Heldigvis klarte vi det enkelt ganger slik, at vi fikk nye forsyninger av ting vi trengte, og vi fikk meget god hjelp av Sirius, som på veg til og fra sine depotutlegginger lenger nord på kysten medbrakte mye materiell og annet utstyr til oss på Kap Herschell. De lot seg sjelden stoppe selv av store brenninger.



Otto (tv) og Ivar studerer gamle, genfundne nyheder: Et eksemplar af "Sunnmørsposten" anno 1947

I ca. 2 meter's bredde langs hele nordveggen (bakveggen), og i ca. 2,3 meter's bredde langs hele vestveggen og utenpå det originale bislaget var det reist et slags provisorisk bislag uten gulv og med vegger hovedsakelig bygget av 1x2 m. rustne jernplater. Til sammen dekket dette provisorium et større areal enn resten av stasjonen. Det er en gåte, hva dette skulle brukes til - det var absolutt tomt bortsett fra et tykt islag, som minte mer om en isbre enn et jorgulv. Heldigvis var det brukbare trematerialer bl.a. bjelker i taket på dette provisoriet, som kom godt med til de nye takene, takforsterkningene og veggene vi måtte lage. Vi fant faktisk nok trematerialer av provisoriebislaget til alt vi trengte bortsett fra utvendige vindu- og dørlister samt til vindskier, som vi fikk materialer til fra Daneborg.



Hele stasjonen ble rensset for gammel pappstift og annen spiker. Ny underlagspapp 2,9 mm. ble lagt "vertikalt" og skjøtsveiset og stiftet, og ny 4.3 mm. overpapp ble lagt horisontalt og helsveiset. Det medgikk ca. 18 ruller takpapp av hver type.

Det ble lagt nye, flere og sterkere takbjelker på flere steder i alle takene, soverom, stue og bislag samt nye 4"x4" loftsbjelker som gir fin bjelkevirkning og takhøyde i stuen. Til gulv i loftet fikk vi bruke, men meget gode 20 mm. tykke kryssfinerplater fra Daneborg. Det er blitt et stort og ryddig loft med god



Ydervæggene særlig bag sten- og jordvoldene var rådne og måtte skiftes. Øverst og i midten: Sydvæggene efter reparation. I midten: Østvæggen før den blev istandsat. Nederst: Ivar arbejder med reparation af fundamentet

takhøyde, med en grei loftsluke med adkomst fra stuen.

Det ble laget en fin og meget solid inngangsdør med forsterket dørkarm, og det store stuevinduet $b \times h = 90 \times 110 \text{ cm.}$ ble forsterket med 2 nye solide vertikale sprosser og påskrudd en sterk Lexal plexiglassrute. I soverommet ble det satt inn nytt vindu $b \times h = 70 \times 60 \text{ cm.}$, og i bislaget 2 nye vinduer $50 \times 50 \text{ cm.}$ samt et nytt loftsvindu $35 \times 40 \text{ cm.}$, alle med

Lexalruter. Alle vinduer er forsynt med lemmer av kryssfiner som er lette å ta av og sette på. Det ca. 3 meter lange ovnsrøret av solid støpejern ble skikkelig feiet for sot og belegg og utstyrt med en effektiv H-røkhatt i rustfritt stål.

Vi fant bra med kull, noe i løs vekt og noe i sekker, som ble plassert i en ny ca. 600 ltr. kullbinge i bislaget som ble omtrent halvfull.



Genopbygningen er godt på vej. Væggene er repareret og inderpappen er lagt på soverummet til højre i billedet

Kap Herschell var ganske ribbet for "løsøre", men det vi fant av antikvarisk verdi ble lagt i 3 trekasser - en for fangstutstyr, en for båtutstyr og en for gammelt verktøy og plassert på nye hyller i bislaget, her ble også en del gammelt kjøkkenutstyr plassert. Det står også en intakt liten bistasjonsovn av den kjente runde typen med et kokehull på Kap Herschell. Ved sjøen på oppsiden av revegården er gamle antikvariske båtrester lagret, og gammelt sledemeier og -utstyr er lagt på sten- og jordvullen rundt stasjonen.



Yderpappen er lagt på veggene, men mangler endnu på taget. Underpappen blev sømmet på vertikalt og yderpappen svejset udenpå horisontalt. Fv: Knut, Ivar, Otto og Anders

De solide sten- og jordvollene ble muret opp på ny og sikrer stasjonen mot de kraftige

kastevindene man har på Kap Herschell.

Tilslutt ble det ryddet opp ordentlig både innvendig og utenfor på Kap Herschell, og alle gamle ubrukbare materialer og takpapp brent på stranden hvor dønningene visket alle spor bort.

De 5 siste dagene vi var på Kap Herschell hadde vi 3 nærbesøk av isbjørn. En gang kom den ganske nær Knut mens han arbeidet med bålet på stranden, og natten til 21. august så vi den like ved stasjonen etter at den hadde herjet med utstyret vårt som vi hadde lagret ved stranden bl. a. hadde den vært ombord i den store gummibåten, og spist av Anders madrass, og bitt gjennom en av plasttønnene, og revet i sund avfallsekken og gransket innholdet tydelig.



Kap Herschell er nu beboelig igen – men den trænger til et nyt kulkomfur samt en afskrabning og maling indvendigt

Den 28. august var Anders og Rasmus fra Sirius på Kap Herschell for etter avtale å hente Nanok's lille gummibåt og litt annet utstyr, som ikke vi hadde plass til, da vi dro den 21. Isbjørnen hadde da vært på nytt besøk, og "drept" den lille gummibåten, men den hadde ikke gjort synlig skade på stasjonen. Anders sørget for at det ble satt opp et flott navneskilt på Kap Herschell.

Det er sannsynlig det er samme isbjørnen, som har tatt opphold i nærheten og litt nordøst for stasjonen, og det er all grunn til å frykte for, at den nå kan gjøre stor skade på stasjonen. Sirius er varslet og kjent med dette, og vi får håpe, at de nå - som de har ønsker om - vil bruke Kap Herschell både som depot og stoppested, når høsttreningen av hundespennene starter for alvor og får skremt isbjørnen bort.

Det foreligger lister over utstyr m.m. samt inventar som finnes på Kap Herschell og som Sirius og Nanok har fått kopi av.

Kap Herschell fremstår nå som en bygningsmessig meget solid stasjon helt lik i utseende, og nesten helt lik i planløsning, slik den var etter flyttingen i 1947 og til 1953 da de provisoriske bislagene antakelig ble satt opp. Se tegningen side 10.

Fangsten ble avviklet på Kap Herschell i 1957.

Kap Herschell trenger snarest en ny komfyr eller kullovn, samt skraping og vask av innvendige vegger og skap samt ny maling på disse.

Alle deltagerne i Kap Herschell gjorde en stor arbeidsinnsats, men det er grunn til å fremheve Anders sin gode arbeidsinnsats og store organisasjonstalent. Han var også vår utmerkede kontakt- og talsmann med Sirius, og en dyktig proviant- og materialforvalter. I ham har Nanok utvilsomt en fremtidig meget god ekspedisjonsdeltager og -leder, og han er en flott representant for en ny generasjon Nanokmedarbeidere, som vil gjøre en innsats i Nordøstgrønland.

Lørdag 03. august dro vi til Zackenberg [438]. Vi besøkte ZERO forskningsstasjon, og ble her vel mottatt av lederen professor Hans Meltofte.

Vi overnattet på Nanokstasjonen på Zackenberg, som er i meget god stand og vel utstyrt på alle måter.

Vi besøkte også Fiskerhytten [439] på Zackenberg, som nok trenger en liten renovering.

Søndag 04. august besøkte vi Moskusheimen [429] på Revet en kort stund, før vi returnerte til Kap Herschell via Sandodden. Moskusheimen var også i god stand og meget vel utstyrt.

Anders, Knut og Otto gikk en aftentur til Grønlenderhus [419], en gammel dansk hytte ca.5 km vest for Kap Herschell, og like ved gamle eskimo vinterhus. Hytten er i dårlig forfatning.

Vi har observert mange hvalrosser, sel, moskus, isbjørn, en rev, hare, ryer, gjess og tradisjonelle fugler på sjø og land.

Ivar og Otto forlot Kap Herschell 21. august og ankom Sandodden samme dag for å møte Peter, som etter planen skulle ankomme 22. august, men som først ankom Daneborg 24. august pga. flyforsinkelser på Island. Med på samme fly fra Mestersvig var Palle V. Norit, som nå skulle tiltre som guide på krysstogskipet "Polar Star".

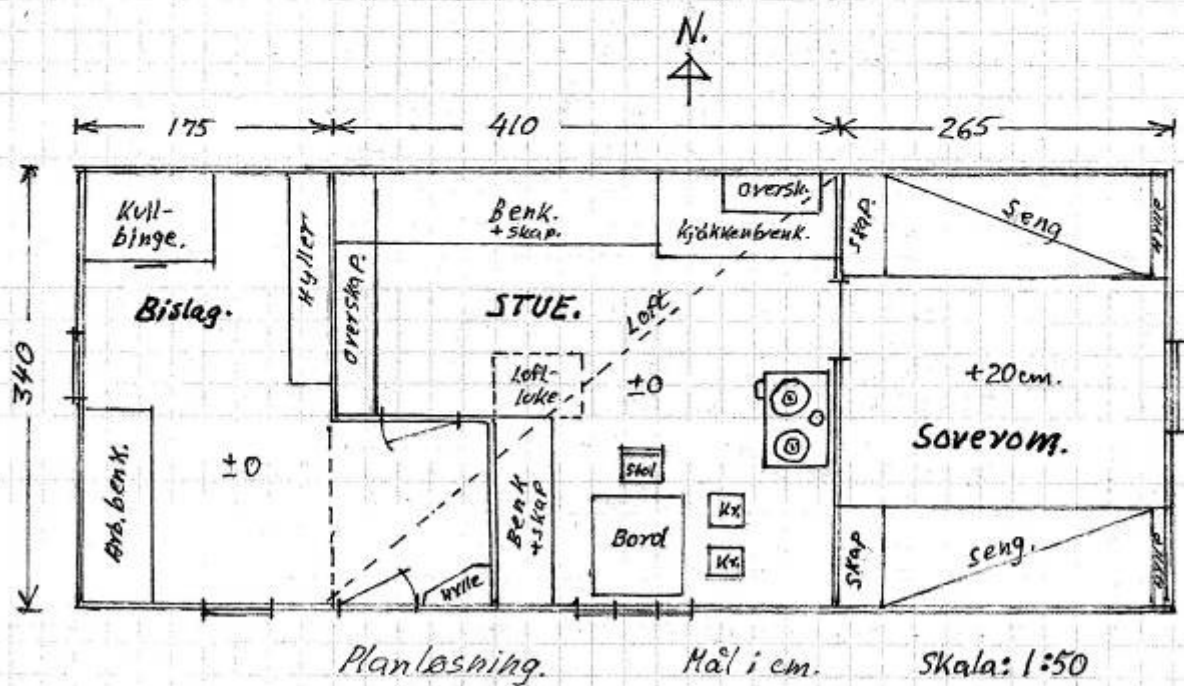
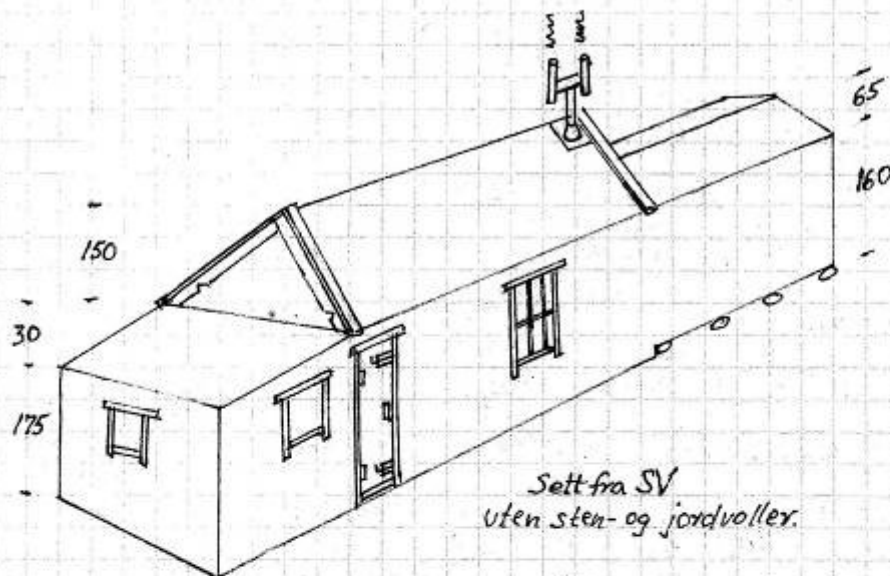


Kap Herschell 19. - 20. august 2002. Stationen er renoveret. Huset er bragt tilbake til sin klassiske skikkelse, og der er ryddet op overalt.

Øverste foto – Nordholdet 2002. Siddende fv: Otto M. Martens og Ivar Ytreland. Stående fv: Anders Bjerregaard og Knut Ytreland

KAP HERSCHELL FANGSTASJON NORDØST-GRØNLAND.

Restaurert av Nanoks Nordhold sommeren 2002.



Bilag til Feltreporten.

Dröbak, 03.09.02
Isarfléland.

Myggbukta Radio-, vær- og fangststasjon.

Om aftenen den 24. august ble Peter, Otto og Ivar fløyet til Myggbukta med Twin Otter for å legge nye gulv i stue og kjøkken. Gulvmaterialene hadde Ivar sørget for ble oppsendt sommeren 2001 fra Tromsø med I/S "Fogo Isle", som seilt krysstogt med "Quest historiske ekspedisjon 2001", og lagret materialene på Myggbukta.

I løpet av de to påfølgende dagene 25. og 26. august ble de gamle gulvene revet, fjernet og brent opp. De nye gulvene ble lagt etter planene med nye gulvlist.

Innredninger som kjøkkenbenk, skap, oljeovn, komfyr, loftstrapp m.m. ble tilbakemontert og satt i funksjonell stand. Myggbukta fremstår nå som en stor og



Gulvet legges på de nye strøer

meget god stasjon rikelig utstyrt på alle måter, og her er det også et stort Siriusdepot. Myggbukta har mange besøk sommer som vinter av div. ekspedisjoner, Sirius og fangere fra Scoresbysund.

Tirsdag 27. august ble vi 3 hentet av Twin Otter og ankom Mestersvig ca. kl. 12:00, hvor vi møtte Jannik og Niels fra Nanok's Sydhold, og samme dag ca. kl. 15:00 ble vi og mange andre hentet av Flugfelag Islands Fokker Friendship, som fløy oss direkte til Reykjavik. Neste morgen den 28. august fløy vi alle hjem til Norge og Danmark.

Anders reiste hjem fra Daneborg/Sandodden 29. august.



Otto fjerner det gamle, rådne gulv



Det blev et godt, nyt gulv i Myggbukta!

Nanok's sommerekspedisjoner 2002 var nå over, og Nordholdet hadde utført sine oppdrag etter planene. Vi møtte flere ekspedisjoner og personer under vårt opphold som ga spontant og seriøst meget positive uttrykk for den innsats Nanok gjør med sine restaureringsarbeider i Nordøstgrønland. Det var med stor glede og tilfredshet Nordholdet så "gamle" Kap Herschell vokse frem av ruinene etter hvert som arbeidet skred frem, og at de lenge ønskede nye gulv var på plass i Myggbukta. Nordholdet takker Nanok's bestyrelse og ledelse for oppdraget og tilliten.

Drøbak, 4. september 2002, Ivar Ytreland



De nye gulve er lagt i kjøkken og stue, og inventaret er bragt på plads igen



Det har været en travl og god sommer for to gæve nordmænd! Otto (tv) og Ivar nyder udsigten og morgensolen, medens vi venter på Twin Otter'en i Myggbukta



Myggbukta, 27. august 2002. Fv: Otto, Ivar og Peter

Feltrapport 2002 for Sydholdet

Sydholdet bestod i år af Jannik Berntsen, Niels Lindegaard , Fritz Ploug og Palle Norit.

Holdets primære opgaver var at færdiggøre station "Antarctichavn" [201], at installere kulovne i "Kongeborgen" [224-2] og "Holm Bugt hytten" [222]. At renovere "Varghytten" [324] og "Noahytten" [322]. Sekundært: Hytter i området efter aftale med Sirius. Om muligt at rekognoscere tilstand på station "Laplace"[301] på nordsiden Geographical Society Ø samt hytter i Dusén Fjord og Sofia Sund.

Tre af holdets deltagere, samt Nordholdets Anders Bjerregaard, afrejste med rute-fly til Island den 22. juli 2002. Palle Norit ankom til Mestersvig den 13. august, hvor han afløste Fritz Ploug, der rejste hjem samme dag. Efter en overnatning i Akureyri ankom vi til Mestersvig den 23. juli kl. 14.15 i Fokker 50. Her fik vi – endnu engang – en flot og venlig modtagelse af såvel PNG²- som DPC³-folkene. Vi blev indlogeret på "Grand Hotel" og fik igen i år lov til at kokkerere i køkkenet i "Millionæren".

Næste dag gik vi i gang med at klargøre "Agsut". Bl.a. skulle det nye rorbeslag i rustfrit stål og den nye redningsflåde monteres. Torsdag den 25. juli kl. 06.00 ved lavvande kørte Áka



Fra ankomsten til Mestersvig. Fv: Otto Martens, Jannik Berntsen, Niels Lindegaard, Fritz Ploug, Anders Bjerregaard og Knut Ytreland

² Patruljetjenesten Nord- og Nordøstgrønland

³ Dansk Polercenter

Lynge (DPC) Agsut ud på bådvo­gen og alt gik perfekt. Ved højvande midt på eftermiddagen fik vi skibet af vognen og til kaj.

Derefter lastede vi materialer til Antarc­tichavn – bl.a. svært tømmer og donkrafte. På det tidspunkt kendte vi ikke skadernes voldsomme omfang og troede stadig at stationen kunne repareres. Desværre var vejret dårligt, og vi måtte afvente vejrbedring. Fritz indhentede flere gange vejrudsigter fra vejrtjenesten i Sdr. Strømfjord, og de var ikke gode for området ud mod kysten. Endelig søndag den 28. juli afgik vi mod Antarc­tichavn, men desværre måtte vi, godt halvvejs, vende om og returnere til Mestersvig på grund af tiltagende vind og kraftig sø. Der var ingen stori­ udenfor på kysten i år – og derfor intet til at dæmpe på sø og dønninger inde i fjordene.

Vi besluttede at vente med Antarc­tichavn til senere på sæsonen og i stedet laste materialer til Varghytten i Blomsterbugten. Vi var så heldige, at Sirius-båd ”Dorthe” lå ved kajen i Mestersvig og besætningen mente, at det var nemmere at få alt vores grej ombord der. Så ville de tage det med nordover – foreløbig til Ella Ø. Det endte med, at de leverede det hele i Blomsterbugten. En meget stor hjælp for os!



Sådan så Varghytten i Blomsterbugten ud ved ankomsten. Igennem 25 år har den stået uden vedligeholdelse og manglet den ene væg

Efter et herligt stop på Ella Ø, hvor vi blev modtaget meget venligt og gæstfrit og indkvarteret i ”Ørnereden”, fortsatte vi til Blomsterbugten, hvortil vi ankom 31.juli kl.17.30. Efter at have taget et overblik over situationen tog vi igen ud ombord og fik lidt aftensmad og gik tidligt til køjs. Fritz og Niels i forlukkafet og Jannik i lastrummet.



Næste morgen gik vi så i gang med ”Varghytten”. Den var i meget ringe forfatning. Bl.a. manglede

Næste morgen gik vi så i gang med ”Varghytten”. Den var i meget ringe forfatning. Frits (tv) og Jannik

en stor del af forsiden og den var vind og skæv. Hytten blev rettet op og forsynet med nye brædder, hvor det var nødvendigt. Derefter to lag nyt tagpap. Der blev også fremstillet to fine køjer og sat ny kulovn op. Nyt vindue og skodde blev isat. I bislaget blev der lagt gulv af flade skifersten og en gammel Sirius depotkasse af træ blev fyldt op med kul. Jannik opfandt en metode til at få de nye brædder til at passe bedre ind med de gamle. De blev svitset lidt med gasbrænderen. ”Varghytten” er nu i fin stand og vil forhåbentlig blive til glæde for Sirius-fupper og andre, som måtte komme forbi.



Varghytten er nu atter i fin stand. Hytten er rettet op, og der er sat en ny kulovn ind. Nederst (fv): Frits, Niels og Jannik

I Blomsterbugten havde vi flere besøg, bl.a. af Sirius-båden ”Dorthe”, som var på depotudlægning. De kom og forærede os en dejlig stor laks fra

Strindberg – så der var dejlige laksebøffer til aftensmad. Vi fik også besøg af en fransk litterær ekspedition i tre kajaker og en gummibåd. De lavede film og TV om Jørn Riel. De kastede sig over os og filmede og interviewede i den helt store stil. Vi har på fornemmelsen, at de mente at have gjort turens store scoop ved at møde os tre halvgamle originaler, som kunne være trådt lige ud af en af Riel’s skrøner.

Mens vi arbejdede i Blomsterbugten, havde vi nogle fine dage med høj sol og blankt vand - og udsigten over Kejser Franz Joseph Fjord mod Teufelsschloss er jo fantastisk. Desværre fortsatte det gode vejr ikke, så derfor måtte vi opgive Sofia Sund og Dusén Fjord. Den 4. august satte vi derfor kursen mod Ella Ø igen.

Næste morgen på Ella Ø startede ret dramatisk. Pludselig opdagede Fritz, at Agsut, der havde ligget til ankers ca. 100 meter ude, var på vej mod land. Søren Kristensen (Sirius 00-02) må have slået verdensrekorden i iførelse af overlevelsedsdragt med flere længder, da han styrtede ned på stranden og ud i vandet, hvor han prøvede at holde skibet klar af kysten i den krappe sø. Imens havde Jannik og Fritz fået startet gummibåden og de fik Agsut på slæb og fortøjet ved bøjen. Det viste sig, at vores nyanskaffede ankertov, der er et nylonreb med stålwire og bly indvendig, i nattens løb var blevet fileet over af en skarp genstand på

havbunden. Så vi mistede desværre vores reserveanker.

Efter endnu et dejligt ophold på Ella Ø afgik vi den 6. august mod Kap Petersens i fint vejr. Det holdt desværre ikke. Udfor Segelsällskapets Fjord fik vi meget kraftig vind med tilsvarende høj sø – og derefter fulgte nogle timer, hvor Agsut virkelig beviste sin sødygtighed. Vi måtte opgive at ankre ved Kap Petersens på grund af vejret og fortsatte derfor til Mestersvig.

Den 8. august afgik vi til Holm Bugt med en nyrenoveret kulovn og tre sække kul. Her blev vi modtaget af Benoit Sittler og Marcel med kaffe og diverse lækkerier. Derefter gik vi i gang med opsætningen af ovnen. Fritz designede og fremstillede et fint køkkenskab af krydsfinèrkassen, som ovn og ovnrør havde været i. Nu er Holm Bugt-hytten i perfekt stand – med mulighed for opvarmning.

Derefter fortsatte vi til Kap Petersens. Her opsatte vi det nye komfur, som Tårnuglerne havde kørt ud i vinterens løb på snescooter/slæde. Efter komfuret var sat op, blev det afprøvet med franskbrøds- og pandekagebagning. Vi konstaterede, at det virker upåklageligt. Det var igen i år en fornøjelse at gense Kap Petersens. Stationen er stadig i fin stand og bliver flittigt benyttet – både sommer og vinter. Dog bør det nok overvejes at lægge et nyt gulv i hovedhuset.



Nu er der også mulighed for opvarmning i Holm Bugt hytten

Den 10. august returnerede vi til Mestersvig – efter at have været inden om Menanders Øer for at se på nødankerpladser. I Mestersvig fik vi losset alle de materialer, der skulle have været brugt i Antartichavn, som vi stadig havde ombord. Fik vasket – både os selv - og lidt af vores tøj. Var til en hyggelig komsammen i kantinen om aftenen.



Jannik beundrer det nye kulkomfur i Kap Petersens stationen

Antarctichavn

I Mestersvig havde vi fået den triste meddelelse om Antarctichavns tilstand. Nogle af Mestersvig-folkene havde i mellemtiden været derude i deres store hurtige gummibåd. De havde taget billeder og videofilmet.

Det var rystende og chokerende billeder vi så. Alt er ødelagt. Huset incl. bislag og radiatorer er revet af fundamentet og flyttet 90 – 100 meter ned mod stranden. Taget står helt ude i landbrækket og derfra op mod fundamentet ligger resterne af det øvrige hus og alt inventar knust i et 5 – 10 meter bredt bælte. Selv det fine ny komfur på 250 kg., som blev sat op sidste år, er flyttet ca. 50 meter. Der er næppe nogen tvivl om, at det er en snelavine, der har forårsaget ødelæggelserne. ”Tårnuglerne” fortalte, at der havde været en Föhn-storm i december 2001 med temperaturer op til 8 – 9 plusgrader. Det bevirkede, at der blev dannet en hård isskorpe på den sne, der lå på det tidspunkt. De efterfølgende store snemængder har derfor haft et alt for godt underlag at komme i skred på.

Den 13. august sagde vi velkommen til Palle, der ankom med Metro fra Akureyri og vi tog samtidig afsked med Fritz, der rejste hjem med samme fly. Vi tog også afsked med Hans Lapstun og hans venner Per og André, som vi havde haft mange hyggelige timer med i de forløbne tre uger. Efter Palle var blevet indkvarteret på Grand Hotel, drøftede vi planerne for de kommende uger. Vi besluttede os for at forsøge at komme til Antarctichavn for ved selvsyn at besigtige og fotografere ødelæggelserne.

Vi havde også en mindeplade for Helge Ingstad med fra Norsk Polarklubb, som havde bedt os om at opsætte den på et passende sted. Det



Katastrofen i Antarctichavn – alt er ødelagt!

Øverst: Antarctichavn august 2001 - efter Nanoks renovering.

Nederst: Antarctichavn august 2002 - efter sneskreddet

Ingen ved præcist, hvordan det er sket eller hvornår, men alt tyder på, at den gamle, historiske station fra 1930 er blevet knust af en snelavine. Lavinen er formentlig opstået i forbindelse med de usædvanlige klima- og vejrforhold i Nordøstgrønland i vinteren 2001 – 2002



Ødelæggelserne i Antartichavn.

Tv: Rester af huset ligger strøet på en linie, som tromlet ned af en bulldozer. Selv den 250 kg tunge kulkomfur er flyttet 50 meter.

Th: Taget - den eneste nogenlunde intakte del af huset - ligger nu i strandkanten

blev ikke nogen særlig behagelig tur – hverken vejrmæssigt eller ved synet af ruinerne af den station, som blev så flot renoveret i sommeren 2001. Vi nåede dog frem og fik taget billeder og ledt efter interessante ting – f.eks. hyttebogen – i ruinerne. Dog uden resultat. Vi gravede to pæle ned i fundamentet, hvor huset havde stået. Der opsatte vi det udskårne navneskilt, som blev opsat sidste år, og mindepladen for Helge Ingstad. Nærmest et slags gravmonument. På vejen hjem blev vejret endnu dårligere med temmelig kraftig sø. Vi nåede dog frem til Mestersvig i god behold, men våde og forfrosne.



Næste dag opdagede vi, at der var problemer med gummibåden – den kunne ikke holde luft. Vi fik båden kørt op til værkstedet og prøvede at udbedre skaden. Vi fandt ud af, at skaden var på et sted, hvor vi ikke kunne komme til med reparere den.

Vi konsulterede Clive Johnson, som er logistik- og ekspeditionschef for CASP (Cambridge Arctic Shelf Programme). Han besøgte båden og mente – som vi – at der skulle professionelle folk til at reparere den. Clive tilbød os, at vi kunne låne en af CASP's Zodiac-gummibåde resten af sæsonen – og han gik straks i gang med at rigge den til. En virkelig flot gestus!

Navneskiltet blev reddet og sammen med en mindeplade for Helge Ingstad opsat i hustomten. Teksten på mindepladen lyder (på norsk / engelsk):

TIL MINNE OM

Denne fangststationen bygget av Møre-ekspedisjonen i 1930 var residens for den norske sysselmann for "Eirik Raudes Land"

HELGE INGSTAD 1899 – 2001

fra 01.08.32 til 05-04.33, da Folkedomstolen i Haag fastslo at den norske okkupasjonen av denne del, 71°30' - 75°40' Nord av Nordøst-Grønland var rettsstridig og ugyldig.

Norsk Polarklubb 2002

Den 16. august lastede vi ovn og andet grej til "Kongeborgen" og afgik i fint vejr kl. 11.00. Efter vi havde ankret ved "Kongeborgen" måtte vi efter kort tid hive op igen – da et isfjeld var kommet betænkelig nær på os. Fandt en bedre ankerplads og gik i gang med at få ovn, værktøj og andet grej iland. Fik installeret ovnen, repareret døren og lagt gulv af flade sten i bislaget. Ovn blev "prøvekørt" og den fungerer fint. Gik til køjs ombord – efter lidt aftensmad.



Niels afprøver den ny kulovn i Kongeborgen

Næste morgen satte vi - endnu engang – kursen mod Ella Ø gennem Narhvalsund i meget flot vejr – sol og blankt vand. Den slags vejr vi altid drømmer om i Nordøstgrønland. På Ella Ø blev vi igen indkvarteret i "Ørnereden". De næste dage assisterede vi – efter bedste evne – Ella Ø-folkene. Bl.a. fik vi på bæltekøretøjet kørt en del ral fra stranden op på vejen - også kaldet "Palle-stien" - til flyvepladsen.

Den 21. august løsrev vi os så fra Ella Ø og sejlede til Karl Jacobsens Bugt, hvor vi beså, fotograferede og opmålte "Namdalshytten" [305]. Den er bestemt et emne til renovering. Derefter fortsatte vi til Mestersvig. Den næste dag gik med at få losset ikke brugte materialer og få dem kørt op i "Porthallen".



Palle ved roret på M/B "Agsut". Sommerens totale mangel på Storis gav anledning til gentagne lejligheder med hård sø og problemer for sejlads og langgang

Fredag den 23. august måtte Åka igen tidlig op for at køre vores båd vogn ud ved lavvande. Senere på dagen fik vi så hevet ankeret op for sidste gang i år og sejlet Agsut ind på båd vognen. Ved 19-tiden, da der igen var lavvande, trak Åka så skibet på land og kørte det op i "Helihangaren".

Den 24. august sagde Palle farvel og rejste til Daneborg for at tiltræde som guide og kendtmand på et norsk ekspeditionsskib (tidligere svensk isbryder). Næde at hilse på Peter Schmidt Mikkelsen, som var på vej til Myggbukta. Jannik og Niels fortsatte med

vinterklargøring af Agsut. Da vi skulle have bådvo­gnen klodset op opdagede vi, at det ene dobbelt-baghjul var punkteret. Fik hjulet afmonteret. Havde en del besvær med at få sat en ny slange i, men ved hjælp af megen diskussion, mange dækjern og en del muskelkraft lykkedes det til sidst. Søndag aften blev vi inviteret i Kantinen, hvor der blev serveret en dejlig middag – og vi havde en festlig og hyggelig aften.

Mandag og tirsdag fik vi ordnet de sidste ting. Vi fik afmonteret Agsuts batteri og anbragt det i generatorrummet. Vores våben blev afleveret i Tårnet. Vores grej fra køkkenet i ”Millionæren” blev kørt ud i depotet i Nyhavn. På depotet blev der også ryddet op og arrangeret og ordnet på hylderne.

Tirsdag den 27. august kl. 14.00 gik det så hjemover i Fokker 50 direkte til Reykjavik. Her overnattede vi, og havde en rigtig hyggelig aften sammen med Ivar, Otto og Peter, der også var for hjemgående. Onsdag den 28. august ankom vi Kastrup næsten planmæssigt.

Som det fremgår af det foranstående, har vi ikke været begunstiget af det bedste vejr denne sommer. Men i kraft af alle de spændende og hyggelige mennesker vi har truffet og al den venlighed og hjælp vi har modtaget – især fra folkene på Mestersvig og Ella Ø, har det alligevel været en fin og udbytterig sæson på ”Kysten”.

Tak for i år!

Jannik Berntsen - Fritz Ploug - Palle Norit - Niels Lindegaard



Tak for denne sommer!

Fv: Peter Schmidt Mikkelsen, Jannik Berntsen, Otto M. Martens, Ivar Ytreland og Niels Lindegaard. Mestersvig, 28. august 2002

Liste over nordøstgrønlandske stationer og hytter renoveret af Nanok 1991 - 2002:

Hyttenummer	Navn	Istandsæt år
514	Ny Jonsbu	1995
510	Hochstetter	1996, 1998
447	Germaniahavn	1999
438	Zackenbergt	1991, 1992
429	Moskusheimen	1994
425	Sandodden / Karina	1994 - 2000
417	Kap Herschell	2002
405	Eskimonæs	1998
356	Hoelsbu	1999, 2000
350	Loch Fyne	1993
340	Kap Ovibos hytten	2000
335	Myggbukta	1999
324	Varghytten	2002
308	Kap Humboldt	1997
224-2	Kongeborgen	2001
222	Holm Bugt hytten	2001
218	Kap Peterséns	1998
201	Antarctichavn	2001 (knust af lavine i 2002)

Kilde: Vedr. hyttenumre og -navne Peter Schmidt Mikkelsen *Nordøstgrønland 1908-60*, Aschehoug 2001

